

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

19 червня 2019 р.

Київ

№ 437-р

Про результати розгляду
справи про державну допомогу

За результатами розгляду повідомлення про нову державну допомогу, надісланого листами Виконавчим комітетом Сумської міської ради від 27.09.2018 № 1917/03.02.02-17 (вх. № 827-ПДД від 01.10.2018), від 01.11.2018 № 2194/03.02.02-17 (вх. № 5-01/13334 від 05.11.2018), розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 28.12.2018 № 05/318-р розпочато розгляд справи № 500-26.15/77-18-ДД про державну допомогу для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції (далі – Справа).

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши матеріали справи № 500-26.15/77-18-ДД про державну допомогу та подання з попередніми висновками від 06.06.2019 № 500-26.15/77-18-ДД/259-спр,

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДТРИМКУ

- (1) Листами від 27.09.2018 № 1917/03.02.02-17 (вх. № 827-ПДД від 01.10.2018) та від 01.11.2018 № 2194/03.02.02-17 (вх. 5-01/13334 від 05.11.2018) Виконавчим комітетом Сумської міської ради відповідно до статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» було подано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення).
- (2) Комітетом листом від 12.10.2018 № 500-29/05-13536 залишено Повідомлення без руху та запитано додаткову інформацію. Листом від 01.11.2018 № 2194/03.02.02-17 (вх. № 5-01/13334 від 05.11.2018) Виконавчим комітетом Сумської міської ради надано додаткову інформацію до Повідомлення.
- (3) За результатами розгляду повідомлення про державну допомогу розпорядженням державного уповноваженого Комітету від 28.12.2018 № 05/318-р розпочато розгляд справи про державну допомогу № 500-26.15/77-18-ДД для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції. Листом Комітету від 29.12.2018 № 500-29/05-17632 направлено копію розпорядження на адресу Виконавчого комітету Сумської міської ради та запитано додаткову інформацію. На офіційному веб-порталі Комітету опубліковано інформацію про початок розгляду справи про державну допомогу із зверненням до всіх заінтересованих осіб щодо подання ними протягом 30 календарних днів вмотивованих заперечень та зауважень щодо надання державної допомоги та іншої інформації в зв'язку із розглядом справи про державну допомогу.

- (4) Листом від 31.01.2019 № 227/03.02.02-08 (вх. № 5-01/1432 від 04.02.2019) Виконавчий комітет Сумської міської ради надіслав відповідь на лист Комітету від 29.12.2018 № 500-29/05-17632.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧІВ ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

- (5) Виконавчий комітет Сумської міської ради (40030, м. Суми, майдан Незалежності, 2, ідентифікаційний код юридичної особи 04057942).

2.2. Отримувач підтримки

- (6) Комунальне підприємство Сумської міської ради «Електроавтотранс» (далі – КП СМР «Електроавтотранс») (40007, м. Суми, вул. Харківська, 135 А, ідентифікаційний код юридичної особи 03328540).

2.3. Мета (ціль) підтримки

- (7) Метою (ціллю) підтримки є:

- сприяння окремим видам господарської діяльності;
- створення належних умов для надання населенню доступних, якісних та безпечних послуг з перевезення пасажирів автобусами;
- забезпечення комфортних та безпечних умов пересування пасажирів, зокрема людей з особливими фізичними можливостями;
- оновлення парку КП СМР «Електроавтотранс» сучасним рухомим складом;
- підвищення ефективності роботи КП СМР «Електроавтотранс».

2.4. Очікуваний результат

- (8) Здійснення заходів щодо підвищення ефективності та надійного функціонування автотранспорту, підвищення основних техніко-економічних показників роботи підприємства, задоволення потреб мешканців міста в якісних послугах із перевезення усіх категорій населення, поліпшення екологічного стану міста за рахунок оновлення рухомого складу КП СМР «Електроавтотранс».

2.5. Підстава для надання підтримки

- (9) Закон України «Про автомобільний транспорт».
- (10) Рішення Сумської міської ради від 19.12.2018 № 4335-МР «Про міську комплексну Програму розвитку міського пасажирського транспорту м. Суми на 2019 – 2021 роки» (далі – Програма).

2.6. Форма підтримки

- (11) Капітальні трансферти на придбання автобусів середньої місткості, придбання автобусів великої місткості, будівництво нового цеху для ремонту та обслуговування автобусів.

2.7. Обсяг підтримки

(12) Загальний обсяг підтримки – 137 900 тис. грн.

З них:

2019 рік: 40 200 тис. грн;

2020 рік: 47 900 тис. грн;

2021 рік: 49 800 тис. грн.

2.8. Тривалість підтримки

(13) З 01.01.2019 по 31.12.2021.

3. ПОЄДНАННЯ ФОРМ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ

(14) Субсидія на компенсацію витрат за пільговий проїзд окремих категорій громадян електротранспортом та автотранспортом, виплату заробітної плати, сплату податків і зборів на заробітну плату, оплату спожитої електроенергії та капітальні трансферти у частині електротранспорту на оновлення рухомого складу, ремонт матеріально-технічної бази, розвиток транспортної мережі та розвиток інфраструктури міського електротранспорту, що виділяється на підставі проекту рішення Сумської міської ради «Про програму «Молодь міста Суми на 2019 – 2021 роки», проекту рішення Сумської міської ради «Про Комплексну міську програму «Освіта міста Суми на 2019 – 2021 роки», проекту рішення Сумської міської ради «Про міську комплексну Програму розвитку міського пасажирського транспорту м. Суми на 2019 – 2021 роки» та Закону України «Про міський електричний транспорт» комунальному підприємству Сумської міської ради «Електроавтотранс» на період з 01.01.2019 по 31.12.2021 у сумі 359 921,9 тис. гривень, відповідно до рішення від 27.12.2018 № 793-р, **не є державною допомогою** відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон).

4. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ПРОГРАМИ

(15) Метою проекту Програми є створення належних умов для надання населенню міста Суми доступних і якісних послуг із пасажирських перевезень міським пасажирським транспортом, підвищення ефективності функціонування громадського транспорту.

(16) Відповідно до Програми кількість одиниць, необхідних для забезпечення потреб населення, має дорівнювати 52 одиницям по комунальному автотранспорту.

(17) Придбання комунального автотранспорту дасть можливість надати якісні послуги окремим категоріям населення, яким надана безкоштовна пільга на проїзд та які проживають в районах міста, що не охоплені електротранспортом підприємства.

(18) На сьогоднішній день КП СМР «Електроавтотранс» витрачає значні розміри коштів на відновлення рухомого складу та дохід підприємства від простоїв транспортних одиниць у зв'язку із фізичною зношеністю транспортних засобів.

(19) Відповідно до Програми кошти місцевого бюджету будуть спрямовані на придбання автобусів середньої місткості у кількості 18 одиниць, придбання автобусів великої місткості – 18 одиниць, з метою якісного надання послуг з перевезення пасажирів

автомобільним транспортом враховуючи що наявні транспортні засоби є фізично зношеними, та будівництво нового цеху для ремонту та обслуговування автобусів.

- (20) Відповідно до інформації, отриманої в рамках розгляду Справи, КП СМР «Електроавтотранс» є підприємством, яке щодня забезпечує потреби з перевезення незахищених верств населення міста Суми в необмеженій кількості, діяльність якого в більшій мірі залежить від фінансування з бюджету. Питома вага пільгових категорій громадян в загальних перевезеннях, які здійснює підприємство, складає майже 70 відсотків.

5. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (21) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

- (22) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

- підтримка надається суб'єкту господарювання;
- державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
- підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
- підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

5.1. Послуги, що становлять загальний економічний інтерес

- (23) Згідно з пунктом 14 частини першої статті 1 Закону послуги, що становлять загальний економічний інтерес, – послуги, пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.

- (24) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону, дія цього Закону не поширюється на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.

- (25) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом (далі – ЄС), Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.

- (26) Згідно з пунктом «с» додатка XXIII до розділу 10 Угоди послуги загального економічного інтересу визначені як «економічна діяльність, яку органи влади

визначають як особливо важливу для громадян, і яка не може здійснюватися (або могла б здійснюватися за інших умов) без державного втручання. Така діяльність повинна виявляти особливий характер порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності».

- (27) Згідно зі статтею 263 (4) Угоди Сторони протягом п'яти років з дати набрання чинності Угодою мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом ЄС, або є вповноваженим на надання послуг, що мають загальний економічний інтерес, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг в будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:
- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або усіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншого боку, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
 - повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку - обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.
- (28) Відповідно до статті 262 (4) Угоди, підприємства уповноважені надавати послуги, що мають загальний економічний інтерес, або такі, які мають характер прибуткової монополії, підпорядковуються правилам, що містяться в цій частині, в тій мірі, в якій застосування цих правил юридично або фактично не перешкоджає виконанню окремих завдань, визначених для них. Розвиток торгівлі не має зазнавати впливу настільки, наскільки це суперечитиме інтересам Сторін.
- (29) Статтею 14 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – Договір ЄС) регламентовано, що ЄС та держави-члени, кожен у межах своїх повноважень, повинні дбати про те, щоб підприємства, які надають послуги загального економічного інтересу, функціонували на базі таких принципів і в таких умовах, зокрема економічного та фінансового характеру, які дозволять їм виконувати свої завдання.
- (30) Відповідно до статті 106 Договору ЄС підприємства, які здійснюють послуги загального економічного інтересу, підпорядковуються правилам конкуренції в таких межах, в яких застосування цих правил не перешкоджає виконанню, юридично або фактично, дорученого їм спеціального завдання.
- (31) Згідно зі статтею 106 (2) Договору ЄС, підприємства, яким доручено надавати ПЗЕІ, є підприємствами, на які покладаються «особливі завдання». Загалом, покладання «конкретного завдання щодо надання публічних послуг» на підприємство означає пропозицію послуг, які, якщо розглядати їх з урахуванням власних комерційних інтересів, підприємство не надаватиме взагалі або не надаватиме в тому ж обсязі або за тих самих умов, застосовуючи критерій загального інтересу, держави-члени можуть покладати особливі зобов'язання на підприємства щодо надання таких послуг. Отже, Комісія вважає, що не буде доцільним застосування визначення як ПЗЕІ до послуги, яка вже надана або може бути надана на задовільному рівні щодо таких умов, як ціна, об'єктивні характеристики якості, безперервність та доступ до послуги, підприємствами, які працюють за звичайних ринкових умов.

- (32) Комісія також вважає, що послуги, які визначаються як ПЗЕІ, повинні бути адресовані громадянам або бути в інтересах суспільства в цілому.
- (33) Додатково, відповідно до рішення Європейського суду від 24.07.2003 № C-280/00 *Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* (далі – Рішення у справі *Altmark*), умовою застосування статті 87 (1) Договору про заснування Європейського Співтовариства є те, що державна допомога має впливати на торгівлю між державами-членами. Надання транспортних послуг на місцевому чи регіональному рівні не виключає цього критерію. Проте державне фінансування, призначене для надання міських, замських чи регіональних транспортних послуг, не підпадає під дію цього положення, якщо таке фінансування розглядається як компенсація за послуги, що надаються суб'єктами-одержувачами для здійснення публічних обов'язків. Для застосування цього критерію мають бути виконані такі умови:
- суб'єкт господарювання повинен виконувати зобов'язання з обслуговування населення, і ці зобов'язання чітко встановлені та визначені;
 - параметри, на підставі яких розраховується компенсація, визначені заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
 - компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання при наданні послуг загального економічного інтересу;
 - суб'єкт господарювання, який надає ці послуги, повинен бути обраний шляхом проведення процедури публічних закупівель. Якщо така процедура не була дотримана, рівень необхідної компенсації визначається на основі аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання, і належним чином забезпечений транспортними засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.
- (34) Відповідно до пункту 3 Повідомлення Комісії ЄС щодо застосування правил державної допомоги ЄС до компенсації, наданої на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес 2012/С 8/02 (далі – Повідомлення Комісії), метою цього Повідомлення є роз'яснення ключових концепцій, що лежать в основі застосування правил державної допомоги до компенсації за послуги, що становлять загальний економічний інтерес.
- (35) Відповідно до пункту 43 Повідомлення Комісії, на думку Суду, коли державний захід підтримки розглядається як компенсація за надання послуг, що надаються підприємствами-одержувачами на виконання зобов'язань із надання громадських послуг, ці підприємства не користуються реальною економічною перевагою, отже, цей захід не впливає на конкурентну позицію порівняно з конкуруючими суб'єктами, на такий захід не поширюється дія статті 107 (1) Договору. Однак для того, щоб така компенсація не була визнана державною допомогою, необхідно виконати ряд умов.
- (36) Відповідно до пунктів 45-46 Повідомлення Комісії, поняття ПЗЕІ постійно розвивається і залежить, зокрема, від потреб громадян, технологічних та ринкових змін, соціальних та політичних переваг. За відсутності спеціальних правил Європейського Союзу щодо визначення послуги як ПЗЕІ держави-члени мають широкі дискреційні можливості у визначенні кожної конкретної послуги як ПЗЕІ та надання компенсації постачальнику такої послуги.

- (37) Повідомленням Комісії також встановлено детальні правила, якими буде задовольнятися кожен із критеріїв, передбачений Рішенням у справі Altmark.
- (38) Так, відповідно до першого критерію Рішення у справі Altmark передбачено покладання на суб'єкта господарювання зобов'язань із надання ПЗЕІ, які мають бути чітко визначені.
- Пунктом 52 Повідомленням Комісії передбачено, що покладання зобов'язання з надання ПЗЕІ повинно бути встановлене актом, який залежно від особливостей законодавства держави-члена, може мати законодавчий або регуляторний характер, або оформлене договором. Грунтуючись на підході Комісії, у такому акті повинно, як мінімум, бути визначено:
- зміст і тривалість зобов'язань із надання ПЗЕІ;
 - назва суб'єкта господарювання і, де це необхідно, територія, на яку поширюються його послуги;
 - характер будь-яких виключних або спеціальних прав, які було надано державним органом влади суб'єкту господарювання щодо ПЗЕІ;
 - методику розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації;
 - механізм для уникнення й повернення надмірної компенсації.
- (39) Зміст другого критерію Рішення у справі Altmark розкрито в розділі 3.4 Повідомлення Комісії.
- (40) Відповідно до пунктів 54 - 55 Повідомлення, методика, за якою розраховується розмір компенсації, повинна бути визначена заздалегідь об'єктивним та прозорим способом з метою уникнення надання суб'єкту господарювання економічних переваг порівняно з конкуруючими суб'єктами та необхідність попереднього встановлення цієї методики не означає, що компенсація повинна вираховуватись відповідно до певної формули, важливим є виключно те, щоб із самого початку було очевидно, яким способом компенсація буде розраховуватись.
- (41) У пункті 57 Повідомлення Комісії встановлено, що у випадку якщо обґрунтований прибуток є частиною компенсації, методика розрахунку такого прибутку повинна бути визначена актом, який передбачає покладання зобов'язань із надання ПЗЕІ.
- (42) Стосовно третього критерію Рішення у справі Altmark, згідно з яким компенсація не повинна бути надмірною з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку за виконання ПЗЕІ, Повідомленням передбачено, що обґрунтований прибуток визначається як норма рентабельності постійного капіталу протягом усього періоду дії договору про надання ПЗЕІ, яку запросив би типовий суб'єкт господарювання з метою прийняття рішення щодо надання ПЗЕІ, протягом визначеного періоду з урахуванням рівня ризику, що визначається залежно від сфери надання таких послуг.
- (43) Згідно з четвертим критерієм, передбаченим Рішенням у справі Altmark, компенсація, що надається, повинна бути або результатом процедури публічних закупівель, яка б дозволила обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, або за результатами аналізу витрат, яких поніс би типовий суб'єкт господарювання під час надання таких послуг.
- (44) Пунктом 75 Повідомлення передбачено, що якщо держава-член може показати, що структура витрат підприємства, на яке покладено зобов'язання з надання ПЗЕІ, відповідає структурі середніх витрат подібних (типових) підприємств у відповідному секторі, сума компенсації, яка дозволить підприємству покрити свої витрати,

включаючи розумний прибуток, відповідає четвертому критерію Рішення у справі Altmark.

5.2. Вимоги (критерії допустимості) компенсації витрат, пов'язаних із послугами громадського транспорту

- (45) Якщо критеріїв у справі Altmark не дотримано, з урахуванням положень 264 та 267 Угоди, для проведення відповідної оцінки допустимості державної допомоги під час надання послуг громадського транспорту для оцінки використовується Регламенту (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23 жовтня 2007 року про послуги громадського транспорту з перевезення пасажирів залізницею і автомобільними шляхами (далі – Регламент).
- (46) Згідно зі статтею 93 Договору ЄС допомога суб'єктам господарювання визнається сумісною з положеннями Договору ЄС, якщо вона забезпечує потреби координації транспорту або якщо вона є відшкодуванням за виконання окремих зобов'язань, притаманних поняттю громадської послуги.
- (47) Пунктом 5 преамбули Регламенту встановлено, що компетентні органи держав-членів повинні бути здатними забезпечувати надання послуг громадського пасажирського транспорту, зокрема, шляхом застосування таких механізмів:
- надання ексклюзивних прав на здійснення цих послуг підприємствам – надавачам публічних послуг;
 - фінансової компенсації витрат підприємствам, що надають такі послуги;
 - визначення загальних правил функціонування громадського транспорту, що застосовуються для всіх підприємств.
- (48) Пунктом 27 преамбули Регламенту передбачено, що компенсація, надана компетентними органами для покриття витрат, пов'язаних із виконанням зобов'язання надавати громадські послуги, повинна обчислюватися таким чином, щоб запобігти надмірній компенсації. У тих випадках, коли орган державної влади укладає контракт про надання громадських послуг без проведення конкурентних тендерних процедур, він повинен визначити чіткі правила для того, щоб розмір компенсації був адекватним з огляду на забезпечення бажаного рівня ефективності та якості послуг.
- (49) Пунктом 34 преамбули Регламенту передбачено, що компенсація витрат надавачам послуг громадського пасажирського транспорту має бути такою, щоб підприємства, відповідальні за надання громадських послуг, працювали на принципах та умовах, які дозволяють їм виконувати відповідні завдання. Така компенсація може визнаватися сумісною з правилами державної допомоги за певних умов. По-перше, вона має надаватися саме для забезпечення послуг, що становлять загальний інтерес. По-друге, для уникнення спотворення економічної конкуренції вона не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистих витрат, понесених у зв'язку з наданням таких послуг, з урахуванням отриманого доходу та розумного прибутку.
- (50) Відповідно до статті 2 Регламенту громадський пасажирський транспорт – це послуги загального економічного інтересу у сфері пасажирського транспорту, що надаються громадянам на недискримінаційній та постійній основі.
- (51) Згідно зі статтею 2 Регламенту компенсація за надання громадських послуг означає будь-яку вигоду, в тому числі фінансову, надану безпосередньо або опосередковано

компетентним органом влади за рахунок державних коштів протягом періоду виконання зобов'язань про надання громадських послуг або пов'язаних із періодом, в якому ці послуги надавалися.

- (52) Відповідно до статті 4 Регламенту договір про надання громадських послуг повинен містити:
- чітко визначені зобов'язання щодо громадських послуг, які повинен виконувати суб'єкт господарювання, та відповідні географічні зони;
 - параметри, на підставі яких розраховується компенсація та наявність будь-яких ексклюзивних прав;
 - механізми визначення розподілу витрат, пов'язаних із наданням послуг. Витрати можуть включати, зокрема, витрати на персонал, енергію, витрати на інфраструктуру, технічне обслуговування та ремонт транспортних засобів загального користування, рухомого складу.
- (53) Тривалість дії договору не повинна перевищувати 10 років для транспортних послуг, що здійснюються автобусами, та 15 років – для послуг пасажирського транспорту залізничними рейсами.
- (54) У разі потреби, з урахуванням умов зносу активів, тривалість договору про надання транспортних послуг може бути збільшена максимум на 50 відсотків, якщо підприємство закуповує ці активи самостійно, які є значними щодо загальних активів, необхідних для здійснення виключно послуг пасажирського транспорту, що підпадають під дію договору. Якщо це обґрунтовано витратами, що впливають з певної географічної ситуації у найвіддаленіших регіонах, тривалість договору про надання транспортних послуг може бути збільшена максимум на 50 відсотків.
- (55) Відповідно до пункту 2 статті 5 Регламенту будь-який компетентний орган місцевого самоврядування, якщо це прямо не заборонено національним законодавством, може приймати рішення про самостійне надання послуг громадського пасажирського транспорту, а також може прямо укладати договори про надання громадських послуг із відокремленими підприємствами, щодо яких орган місцевого самоврядування здійснює такий же контроль, яким він володіє по відношенню до власних підрозділів. Якщо компетентний місцевий орган влади приймає відповідне рішення, у такому разі застосовується наступне:
- при вирішенні, чи здійснює компетентний орган контроль над підприємством, беруться до уваги: ступінь представництва органа влади в керівних або наглядових органах, права власності, вплив та контроль над стратегічними рішеннями підприємства;
 - підконтрольні органу влади підприємства, що надають послуги громадського пасажирського транспорту, не мають права брати участь в тендерних процедурах, предметом яких є надання послуг громадського пасажирського транспорту, організованих за межами території компетентного місцевого органу влади.
- (56) Згідно зі статтею 9 Регламенту компенсація за послуги громадського пасажирського транспорту або виплата за дотримання тарифних зобов'язань, сплачених відповідно до норм Регламенту, є сумісною із спільним ринком. Така компенсація звільняється від обов'язку повідомлення про державну допомогу, передбаченого статтею 108 (3) Договору про заснування Європейського Співтовариства.
- (57) Відповідно до Регламенту компенсація витрат підприємства, пов'язана з виконанням договору про надання послуг громадського транспорту, повинна розраховуватися відповідно до норм, встановлених у додатку до Регламенту.

- (58) Отже, беручи до уваги зобов'язання України, передбачені статтею 264 Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС, положення Регламенту та додатково – рішення Європейського Суду від 24.07.2003 № 280/00 у справі Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг загального економічного інтересу, є сумісною, якщо:
- суб'єкт господарювання має чітко визначені зобов'язання надавати громадські послуги (обслуговувати населення);
 - параметри, на підставі яких обчислюється компенсація, є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
 - компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається у підприємства, та розумного рівня прибутку. До витрат можуть бути віднесені, зокрема, фонд заробітної плати, вартість утримання та користування інфраструктурою, ремонт та обслуговування рухомого складу й обладнання, необхідного для функціонування інфраструктури послуг громадського транспорту, постійні витрати та вартість капіталу;
 - тривалість дії договору не перевищує 10 років для транспортних послуг, що здійснюються автобусами, та 15 років – для послуг пасажирського транспорту;
 - у разі укладення прямого договору між підконтрольним підприємством і органом місцевого самоврядування, підприємство не бере участі в конкурентних процедурах для укладення договорів на надання послуг громадського пасажирського транспорту, організованих за межами території компетентного місцевого органу влади.

6. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

6.1. Віднесення послуг громадського транспорту до ПЗЕІ

- (59) Відповідно до визначення ПЗЕІ, наведеного в Законі, до ПЗЕІ можуть бути віднесені послуги, які відповідають таким умовам:
- пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян;
 - не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.
- (60) Роз'яснення термінів, що використовуються в частині другій глави 10 Угоди про асоціацію, наведено у додатку XXIII до глави 10 Угоди про асоціацію. Пунктом «с» додатка XXIII визначено, що термін «послуги, що становлять загальний економічний інтерес» визначає економічну діяльність, яку органи державної влади визначають як таку, що має особливу важливість для громадян і яка не могла б здійснюватися (або здійснювалася б за інших умов) у разі відсутності державного втручання. Ця діяльність має особливі характеристики порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності.
- (61) Згідно з частиною першою статті 7 Закону України «Про автомобільний транспорт» забезпечення організації пасажирських перевезень на міських автобусних маршрутах загального користування покладається на виконавчий орган сільської, селищної, міської ради відповідного населеного пункту. Відповідно до вимог цього Закону відносини між органами місцевого самоврядування та перевізниками мають договірний характер.

- (62) Згідно з частиною першою статті 10 Закону України «Про автомобільний транспорт» тарифна політика на автомобільному транспорті має задовольняти підприємницький інтерес, забезпечувати розвиток автомобільного транспорту, стимулювати впровадження новітніх технологій перевезень, застосування сучасних типів транспортних засобів, а також сприяти вирішенню таких завдань:
- збільшення можливостей суб'єктів господарювання щодо забезпечення потреб споживачів у послугах, залучення інвестицій у розвиток автомобільного транспорту та досягнення сталих економічних умов роботи;
 - стимулювання конкуренції та появи нових суб'єктів господарювання, які належать до автомобільного транспорту;
 - забезпечення балансу між платоспроможним попитом на послуги та обсягом витрат на їх надання;
 - забезпечення стабільності, прозорості та прогнозованості тарифів.
- (63) Відповідно до статті 11 Закону України «Про автомобільний транспорт» надання соціально значущих послуг автомобільного транспорту здійснюється відповідно до законодавства з питань поставки продукції для державних потреб. Соціально значущими послугами автомобільного транспорту є послуги з перевезення пасажирів автобусними маршрутами загального користування за визначеними уповноваженими органами тарифами та на пільгових умовах відповідно до законодавства.
- (64) Згідно зі статтею 15 Закону України «Про автомобільний транспорт» розвиток автомобільного транспорту забезпечується підтримкою органів державної влади шляхом створення умов для:
- надання соціально значущих послуг такого транспорту;
 - придбання транспортних засобів та їх технічного обслуговування і ремонту;
 - стимулювання розвитку ринку відповідних послуг.
- (65) Згідно зі статтею 29 Закону України «Про автомобільний транспорт» органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані надати перевізникам, які здійснюють пільгові перевезення пасажирів та перевезення пасажирів за регульованими тарифами, компенсацію відповідно до Закону України «Про автомобільний транспорт».
- (66) Відповідно до статті 37 Закону України «Про автомобільний транспорт» пільгові перевезення пасажирів, які відповідно до законодавства користуються такими правами, забезпечують автомобільні перевізники, які здійснюють перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування. При цьому, автомобільному перевізнику, який здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, **забороняється відмовлятися від пільгового перевезення.**
- (67) Згідно зі Статутом КП СМР «Електроавтотранс», затвердженим рішенням Сумської міської ради від 20.06.2018 № 3575-МР (далі – Статут), метою діяльності підприємства є задоволення потреб територіальної громади міста Суми у виконанні робіт щодо надання послуг, пов'язаних із перевезенням пасажирів, автомобільним транспортом.
- (68) Відповідно до інформації, отриманої в рамках розгляду Справи, КП СМР «Електроавтотранс» є підприємством, яке щодня забезпечує потреби з перевезення незахищених верств населення міста Суми в необмеженій

кількості, діяльність якого в більшій мірі залежить від фінансування з бюджету. Питома вага пільгових категорій громадян в загальних перевезеннях, які здійснює підприємство, складає майже 70 відсотків.

- (69) Враховуючи викладене, та з урахуванням визначення в пункті 14 статті 1 Закону та відповідного тлумачення в актах законодавства ЄС поняття ПЗЕІ, здійсненого відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, перевезення пасажирів громадським транспортом, а саме автотранспортом, пов'язане із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки та є послугами загального економічного інтересу.
- (70) Отже, надання підтримки КП СМР «Електроавтотранс» у вигляді капітальних трансфертів на придбання автобусів середньої місткості, придбання автобусів великої місткості, будівництво нового цеху для ремонту та обслуговування автобусів є компенсацією витрат, які пов'язані з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес.
- (71) Відповідно до статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на будь-яку підтримку господарської діяльності, пов'язаної, зокрема, з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (72) Компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг, що становлять ПЗЕІ, не є державною допомогою у значенні статті 107 Договору, за умови, що задовольняються чотири сукупних критерії Altmark:
- *суб'єкт господарювання повинен виконувати зобов'язання з обслуговування населення, і ці зобов'язання чітко встановлені та визначені.*
Зобов'язання КП СМР «Електроавтотранс» з обслуговування населення чітко встановлені та визначені Законом України «Про автомобільний транспорт», Статутом та Договорами про організацію перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування в місті Суми від 10.03.2017 № 96/26-17 та від 07.05.2018 № 242/26-18, № 243/26-18. Зокрема, договори містять чіткий перелік маршрутів на яких КП СМР «Електроавтотранс» здійснює перевезення пасажирів автомобільним транспортом та термін дії договорів, проте договори не містять методики розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації та механізму для уникнення й повернення надмірної компенсації.
 - *параметри, на підставі яких розраховується компенсація, визначені заздалегідь об'єктивним і прозорим способом.*
 - *компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання при наданні послуг загального економічного інтересу.*
Виконавчий комітет Сумської міської ради повідомив, що розрахунки КП СМР «Електроавтотранс» розраховувались на підставі фактичних витрат без урахування необхідності компенсувати витрати, які не належать до витрат міського автотранспорту. Наведені витрати були ретельно перевірені, а саме в частині недопущення надмірної компенсації.
Виконавчий комітет Сумської міської ради повідомив, що планує розробку Методики розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до Регламенту, проте не надав інформації щодо параметрів, на

підставі яких обчислюється компенсація. Також відсутня інформація щодо об'єктивності та прозорості обчислення відповідної компенсації.

- *суб'єкт господарювання, який надає ці послуги, повинен бути обраний шляхом проведення процедури публічних закупівель. Якщо така процедура не була дотримана, рівень необхідної компенсації визначається на основі аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання, і належним чином забезпечений транспортними засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.*

Виконавчий комітет Сумської міської ради повідомив, що КП СМР «Електроавтотранс», яке здійснює перевезення на міських автобусних маршрутах загального користування було обрано на конкурсних засадах, відповідно до рішень Сумської міської ради про проведення конкурсу з перевезення пасажирів на міських автобусних маршрутах загального користування в місті Суми від 07.03.2017 № 103, від 12.12.2017 № 689, та призначено КП СМР «Електроавтотранс» виконавцем пасажирських перевезень на автобусних маршрутах.

- (73) Отже, Виконавчий комітет Сумської міської ради не надав достатніх обґрунтувань того, що компенсацію на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес було визначено заздалегідь об'єктивним і прозорим способом, що вона є обґрунтованою, тобто не перевищує суми, необхідної для покриття чистої фінансової різниці між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку. Так, відсутній опис механізму визначення компенсації та параметрів для розрахунку, опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації.
- (74) Враховуючи викладене, чотири сукупних критерії Altmark кумулятивно не дотримано.
- (75) Отже, державна підтримка для здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ в частині придбання автобусів середньої місткості, придбання автобусів великої місткості, будівництво нового цеху для ремонту та обслуговування автобусів **не може вважатися** компенсацією обґрунтованих витрат на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини другої статті 3 Закону, що не є державною допомогою.
- (76) Разом з тим, якщо критерії у справі Altmark не дотримано, з урахуванням положень 264 та 267 Угоди, для проведення відповідної оцінки допустимості державної допомоги під час надання послуг громадського транспорту для оцінки використовується Регламент.

6.2. Визнання належності заходу підтримки до державної допомоги

6.2.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

- (77) Статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкт господарювання – юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.

- (78) КП СМР «Електроавтотранс», якому надається державна підтримка у формі капітальних трансфертів для здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ в частині придбання автобусів середньої місткості, придбання автобусів великої місткості, будівництво нового цеху для ремонту та обслуговування автобусів, є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

6.2.2. Надання підтримки за рахунок ресурсів держави

- (79) Пунктом 16 частини першої статті 1 Закону встановлено, що ресурси держави – рухоме і нерухоме майно, кошти державного бюджету, інші кошти, що є об'єктом права державної власності, земля та інші природні ресурси, що є об'єктами права власності Українського народу, бюджети фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, щодо яких здійснюється державний нагляд або якими управляють чи розпоряджаються органи влади.
- (80) Розподіл бюджетних коштів за напрямками здійснюється головним розпорядником бюджетних коштів з урахуванням поданих одержувачем бюджетних коштів обґрунтувань потреби в коштах і детальних розрахунків витрат, визначених на підставі норм та нормативів, чинних тарифів, штатної чисельності та умов оплати праці працівників.
- (81) Отже, надання підтримки КП СМР «Електроавтотранс» для здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ в частині придбання автобусів середньої місткості, придбання автобусів великої місткості, будівництво нового цеху для ремонту та обслуговування автобусів, здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету міста Суми, тобто за рахунок ресурсів держави в розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»

6.2.3. Створення переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

- (82) Повідомлена підтримка спрямована на здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ в частині на придбання автобусів середньої місткості, придбання автобусів великої місткості, будівництво нового цеху для ремонту та обслуговування автобусів для КП СМР «Електроавтотранс», яке здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування.
- (83) Водночас, відповідно до інформації, отриманої в рамках розгляду справи, частка ринку з перевезень пасажирів автомобільним транспортом, яка належить КП СМР «Електроавтотранс» в місті Суми складає 20,9 відсотка.
- (84) Відповідно до інформації, зазначеної в Повідомленні, КП СМР «Електроавтотранс» не є єдиним суб'єктом господарювання, який здійснює діяльність на ринку з перевезень пасажирів автомобільним транспортом. Надавач надав перелік суб'єктів господарювання, які також здійснюють перевезення пасажирів автомобільним транспортом в місті Суми та конкурують із КП СМР «Електроавтотранс».
- (85) Таким чином, у результаті отримання повідомленої фінансової підтримки КП СМР «Електроавтотранс» набуває переваг, що недоступні іншим суб'єктам господарювання у звичайних ринкових умовах.

6.2.4. Спотворення або загроза спотворенню економічної конкуренції

- (86) Враховуючи, що на ринку перевезення пасажирів автомобільним транспортом в місті Суми, окрім КП СМР «Електроавтотранс» здійснюють свою господарську діяльність і інші суб'єкти господарювання, в такому випадку державна підтримка КП СМР «Електроавтотранс» на здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ в частині придбання автобусів середньої місткості, придбання автобусів великої місткості, будівництво нового цеху для ремонту та обслуговування автобусів, надає КП СМР «Електроавтотранс» переваги, які відповідно покращують конкурентну позицію цього суб'єкта господарювання порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які здійснюють або могли б здійснювати аналогічну господарську діяльність і які не отримують такої фінансової підтримки.
- (87) Отже, державна підтримка КП СМР «Електроавтотранс», на здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ в частині придбання автобусів середньої місткості, придбання автобусів великої місткості, будівництво нового цеху для ремонту та обслуговування автобусів, спотворює або загрожує спотворенню економічної конкуренції.

6.2.5. Віднесення повідомленої державної підтримки до державної допомоги

- (88) Повідомлена державна підтримка, яка надається КП СМР «Електроавтотранс», за рахунок місцевих ресурсів, на здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ в частині придбання автобусів середньої місткості, придбання автобусів великої місткості, будівництво нового цеху для ремонту та обслуговування автобусів, є **державною допомогою у розумінні Закону**.

6.3. Оцінка допустимості державної допомоги

- (89) На підставі вищенаведеного та інформації, наданої у Повідомленні, підтримка надається КП СМР «Електроавтотранс» за рахунок міського бюджету Сумської міської ради, тобто за рахунок місцевих ресурсів.
- (90) Відповідно до статті 31 Закону України «Про автомобільний транспорт» відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів автобусними маршрутами загального користування, з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування визначаються договором про організацію перевезень пасажирів автобусними маршрутами загального користування, в якому встановлюються: перелік маршрутів загального користування, які буде обслуговувати автомобільний перевізник, умови організації перевезень, показники якості транспортного обслуговування населення, термін роботи автомобільного перевізника, зобов'язання органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо облаштування маршруту, підтримки проїзної частини автомобільної дороги та під'їзних шляхів у належному стані (тільки для міських автобусних маршрутів), розмір компенсації витрат автомобільного перевізника внаслідок перевезення пільгових пасажирів та регулювання тарифів, механізм їх виплати.
- (91) Згідно із статтею 44 Закону України «Про автомобільний транспорт» договір з переможцем конкурсу органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування укладають на термін від трьох до п'яти років.

- (92) Статтею 43 Закону України «Про автомобільний транспорт» передбачено, що визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування здійснюється виключно на конкурсних засадах.
- (93) Згідно із статтею 44 Закону України «Про автомобільний транспорт» організація проведення конкурсу та визначення умов перевезень покладаються на органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.
- До обов'язкових умов конкурсу на перевезення пасажирів належать:**
- визначена органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування обґрунтована структура парку автобусів, що працюватимуть на маршруті загального користування, за пасажиромісткістю, класом, технічними та екологічними показниками;
 - державні соціальні нормативи у сфері транспортного обслуговування населення.
- (94) Відповідно до пункту 5 Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.12.2008 № 1081, **однією з метою визначення автомобільного перевізника на конкурсних засадах є, зокрема, саме забезпечення виконання соціально значущих перевезень.**
- (95) Відповідно до умов проведення **конкурсу з перевезення пасажирів на міських автобусних маршрутах загального користування в місті Суми, які затвердженні рішенням Виконавчого комітету Сумської міської ради від 22.11.2017 № 619,** метою визначення автомобільного перевізника на конкурсних засадах є: реалізація основних напрямів розвитку галузі автомобільного транспорту; створення безпечних умов для перевезення пасажирів автомобільним транспортом; покращення якості пасажирських перевезень; створення конкурентного середовища; забезпечення оновлення рухомого складу; підвищення рівня безпеки перевезень пасажирів; забезпечення виконання соціально значущих перевезень.
- (96) *У конкурсі можуть брати участь фізичні та юридичні особи, які мають ліцензію на право надання послуг з перевезення пасажирів автомобільним транспортом, на законних підставах використовують у достатній кількості сертифіковані транспортні засоби відповідного класу та відповідають вимогам статті 34 Закону України «Про автомобільний транспорт».*
- (97) *Транспортні засоби, які претендент пропонує залучити до перевезень у місті Суми, повинні відповідати вимогам безпеки, охорони праці, державним стандартам, бути зареєстрованими відповідно до чинного законодавства, перебувати в належному технічному і санітарному стані, мати двигуни які відповідають нормам Євро-3 або вище по викидах в атмосферу шкідливих речовин. Забороняється використання перевізниками автобусів, переобладнаних з вантажних транспортних засобів.*
- (98) Відповідно до зазначеної в Повідомленні інформації, Виконавчий комітет Сумської міської ради обрав КП СМР «Електроавтотранс», яке здійснює перевезення на міських автобусних маршрутах загального користування виключно на конкурсних засадах, відповідно до рішень Сумської міської ради про проведення конкурсу з перевезення пасажирів на міських автобусних маршрутах загального користування в місті Суми від 07.03.2017 № 103, від 12.12.2017 № 689 та призначення КП СМР «Електроавтотранс» виконавцем пасажирських перевезень на автобусних маршрутах.

- (99) За результатами проведеного конкурсу Виконавчим комітетом Сумської міської ради укладено з КП СМР «Електроавтотранс» договори про організацію перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування в місті Суми від 10.03.2017 № 96/26-17 та від 07.05.2018 № 242/26-18, № 243/26-18 (далі – Договори). Зазначені Договори укладені терміном на п'ять років, що відповідає статті 44 Закону України «Про автомобільний транспорт», та містять чіткий перелік маршрутів, на яких КП СМР «Електроавтотранс» здійснює перевезення пасажирів автомобільним транспортом, а саме:
- відповідно до договору, укладеного 10.03.2017 № 96/26-17, КП СМР «Електроавтотранс» здійснює перевезення пасажирів автомобільним транспортом на маршрутах: № 57 А «Баранівка – Центр», № 59 «Веретенівка – Баси» та № 59 А «Баси – Центр»;
 - відповідно до договору, укладеного 07.05.2018 № 242/26-18, КП СМР «Електроавтотранс» здійснює перевезення пасажирів автомобільним транспортом на маршрутах: № 58 А «Баси – Тополянська», № 64 «Добровільна – Добровільна»;
 - відповідно до договору, укладеного 07.05.2018 № 243/26-18, КП СМР «Електроавтотранс» здійснює перевезення пасажирів автомобільним транспортом на маршрутах: № 62 «Баранівка – Аеропорт», № 63 «Баси – Ганнівка».
- (100) Зобов'язання КП СМР «Електроавтотранс» з обслуговування населення чітко встановлені та визначені Законом України «Про автомобільний транспорт», Статутом та Договорами.
- (101) Відповідно до інформації, наданої Виконавчим комітетом Сумської міської ради, наведені в документах розрахунки КП СМР «Електроавтотранс» розраховувались на підставі фактичних витрат без урахування необхідності компенсувати витрати, які не належать до витрат міського електротранспорту та автотранспорту, зокрема витрати: з розміщення реклами на транспорті, автотранспортні послуги (супровід негабаритних вантажів), послуги їдальні, послуги автостоянки, лабораторні випробування та вимірювання, використання опор, спецрейси з перевезення пасажирів, оренда приміщень тощо.
- Крім того, наведені витрати, які має компенсувати Сумська міська рада, були ретельно перевірені Виконавчим комітетом Сумської міської ради.
- Зокрема, фахівці Виконавчого комітету Сумської міської ради детально перевіряли витрати, що будуть компенсуватися за рахунок міського бюджету, з урахуванням умов дотримання критеріїв, установлених у рішенні Європейського суду від 24.07.2003 № С-280/00 Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, а саме в частині недопущення надмірної компенсації, проте Виконавчим комітетом Сумської міської ради не було надано підтверджуючих документів.
- (102) Договори про організацію перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування в місті Суми укладаються терміном на п'ять років, що відповідає статті 4 Регламенту.
- (103) Відповідно до Статуту КП СМР «Електроавтотранс» суб'єкт господарювання засновано Сумською міською радою з метою задоволення суспільних потреб щодо діяльності з автотранспорту.

- (104) Відповідно до Статуту майно КП СМР «Електроавтотранс» перебуває в комунальній власності територіальної громади міста Суми і підпорядковане Сумській міській раді, що відповідає нормам пункту 2 статті 5 Регламенту.
- (105) КП СМР «Електроавтотранс» не бере участі в інших тендерах на надання послуг з перевезення пасажирів, які проводяться за межами території компетентного місцевого органу влади, що відповідає нормам пункту 2 статті 5 Регламенту.
- (106) За інформацією, наданою Виконавчим комітетом Сумської міської ради, КП СМР «Електроавтотранс» здійснює ведення окремих рахунків для обліку доходів і витрат щодо видів господарської діяльності.
- (107) Враховуючи вимогу частини четвертої статті 263 Угоди, а також пункт 1 додатка до Регламенту, Виконавчий комітет Сумської міської ради повинен розробити Методику розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до вимог додатка до Регламенту.
- (108) Відповідно до інформації, отриманої від надавача, Виконавчий комітет Сумської міської ради планує розробити Методику розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини четвертої статті 263 Угоди, а також вимог, що містяться в додатку до Регламенту (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23 жовтня 2007 року про громадські послуги з перевезення пасажирів залізницею та автомобільними шляхами.
- (109) Оскільки відсутній механізм компенсації та параметри для визначення компенсації, уникнення й відшкодування будь-якої можливої надмірної компенсації у відповідному нормативно-правовому та/або розпорядчому акті, така компенсація не може бути належним чином розрахована й перевірена.
- (110) Разом з тим, оскільки внаслідок отримання повідомленої державної підтримки у формі капітальних трансфертів на компенсацію витрат за ПЗЕІ в частині придбання автобусів середньої місткості, придбання автобусів великої місткості, будівництво нового цеху для ремонту та обслуговування автобусів, набуває конкурентних переваг, які будуть недоступні іншим суб'єктам господарювання за звичайних ринкових умов, зокрема, тим, які надають або могли б надавати послуги з перевезення пасажирів автомобільним транспортом, така підтримка загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- (111) Враховуючи викладене, державна підтримка у формі капітальних трансфертів на придбання автобусів середньої місткості, придбання автобусів великої місткості та будівництво нового цеху для ремонту та обслуговування автобусів, що виділяється на підставі рішення Сумської міської ради від 19.12.2018 № 4335-МР «Про міську комплексну Програму розвитку міського пасажирського транспорту м. Суми на 2019 – 2021 роки», комунальному підприємству Сумської міської ради «Електроавтотранс» на період з 01.01.2019 по 31.12.2021 у сумі 137 900 тис. гривень, є допустимою для конкуренції відповідно до статті 6 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», за умови внесення Виконавчим комітетом Сумської міської ради змін до умов її надання та виконання наступних зобов'язань:
- 1) розробити та затвердити нормативно-правовий або розпорядчий акт, в якому повинні бути чітко визначені:
 - опис механізму компенсації та параметрів для розрахунку й перегляду компенсації за надання послуг із перевезення пасажирів автомобільним транспортом, враховуючи, що сума компенсації не повинна перевищувати суми,

необхідної для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними витратами та отриманими доходами суб'єкта господарювання при наданні вказаних послуг, з урахуванням розумного рівня прибутку; крім того, необхідно врахувати структуру та розмір тарифів, установлених відповідно до законодавства;

- опис заходів щодо уникнення та повернення компенсації у випадку надання надмірної компенсації.

2) розробити та затвердити Методику розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини четвертої статті 263 Угоди, а також вимог, що містяться в додатку до Регламенту (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23 жовтня 2007 року про громадські послуги з перевезення пасажирів залізницею та автомобільними шляхами.

3) забезпечити використання придбаних автобусів середньої місткості та автобусів великої місткості, виключно на маршрутах:

- № 57 А «Баранівка – Центр», № 59 «Веретенівка – Баси» та № 59 А «Баси – Центр», протягом терміну дії договору від 10.03.2017 № 96/26-17;
- № 58 А «Баси – Тополянська», № 64 «Добровільна – Добровільна» протягом терміну дії договору від 07.05.2018 № 242/26-18;
- № 62 «Баранівка – Аеропорт», № 63 «Баси – Ганнівка» протягом терміну дії договору від 07.05.2018 № 243/26-18,

з метою недопущення, усунення та суттєвого обмеження конкуренції на автобусних маршрутах загального користування у місті Суми;

4) забезпечити не включення амортизаційних нарахувань за придбані автобуси середньої місткості, автобуси великої місткості та цех для ремонту та обслуговування автобусів, під час розрахунку в майбутньому вартості нового тарифу на перевезення пасажирів автомобільним транспортом у місті Суми для комунального підприємства Сумської міської ради «Електроавтотранс» або коригування існуючого тарифу, у зв'язку з тим, що придбані автобуси середньої місткості, автобуси великої місткості та цех для ремонту та обслуговування автобусів, будуть передані комунальному підприємству Сумської міської ради «Електроавтотранс» на безкоштовній основі;

5) забезпечити повернення придбаних автобусів середньої місткості, автобусів великої місткості та цеху для ремонту та обслуговування автобусів Виконавчому комітету Сумської міської, після закінчення терміну дії договорів від 10.03.2017 № 96/26-17, від 07.05.2018 №№ 242/26-18, 243/26-18;

б) доступ до цеху для ремонту та обслуговування автобусів повинен бути відкритий для усіх суб'єктів господарювання, які працюють на ринку з перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування у місті Суми і надаватися на прозорій і недискримінаційній основі, умови ціноутворення для його використання повинні бути оприлюднені.

- (112) На подання з попередніми висновками від 06.06.2019 № 500-26.15/77-18-ДД/259-спр (далі – Подання) Виконавчий комітет Сумської міської ради листом від 13.06.2019 № 2181/03.02.02-07 (вх. № 5-01/6902 від 13.06.2019) повідомив, що немає зауважень та заперечення щодо Подання, а саме: проводиться робота щодо визначення механізму компенсації та параметрів для розрахунку і перегляду компенсації за надання послуг з перевезення пасажирів автомобільним транспортом, на основі якої буде розроблена та затверджена Методика розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес; придбані автобуси середньої та великої місткості планується використовувати виключно на автобусних маршрутах загального користування, які визначені Договорами; при формуванні нового тарифу на перевезення пасажирів автомобільним транспортом у місті Суми для КП СМР «Електроавтотранс», амортизаційні нарахування на придбані автобуси середньої

місткості, автобуси великої місткості та будівництво нового цеху для ремонту та обслуговуванню автобусів включатися не будуть; повернення придбаних автобусів середньої місткості, автобусів великої місткості та цеху для ремонту та обслуговування автобусів Виконавчому комітету Сумської міської ради після закінчення терміну дії Договорів опрацьовується в частині можливості його правової реалізації відповідно до норм чинного законодавства.

(113) Наведені в цьому рішенні обґрунтування та висновки застосовуються виключно для цілей застосування положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та не охоплюють правовідносин, що регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 6, 8 і 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», пунктом 8 розділу VI Порядку розгляду справ про державну допомогу суб'єктам господарювання, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 12.04.2016 № 8-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06.05.2016 за № 686/28816, за результатами опрацювання всіх обставин справи, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що підтримка у формі капітальних трансфертів на придбання автобусів середньої місткості, придбання автобусів великої місткості, будівництво нового цеху для ремонту та обслуговування автобусів, що виділяється на підставі рішення Сумської міської ради від 19.12.2018 № 4335-МР «Про міську комплексну Програму розвитку міського пасажирського транспорту м. Суми на 2019 – 2021 роки», комунальному підприємству Сумської міської ради «Електроавтотранс» на період з 01.01.2019 по 31.12.2021 у сумі 137 900 тис. гривень, є **державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

2. Визнати, що державна допомога, яку надає Виконавчий комітет Сумської міської ради комунальному підприємству Сумської міської ради «Електроавтотранс» на підставі рішення Сумської міської ради від 19.12.2018 № 4335-МР «Про міську комплексну Програму розвитку міського пасажирського транспорту м. Суми на 2019 – 2021 роки», у формі капітальних трансфертів на придбання автобусів середньої місткості, придбання автобусів великої місткості, будівництво нового цеху для ремонту та обслуговування автобусів, на період з 01.01.2019 по 31.12.2021 у сумі 137 900 тис. гривень, є **допустимою відповідно до статті 6 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», за умови внесення Виконавчим комітетом Сумської міської ради змін до умов її надання та виконання наступних зобов'язань:**

1) розробити та затвердити нормативно-правовий або розпорядчий акт, в якому повинні бути чітко визначені:

- опис механізму компенсації та параметрів для розрахунку й перегляду компенсації за надання послуг із перевезення пасажирів автомобільним транспортом, враховуючи, що сума компенсації не повинна перевищувати суми, необхідної для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними витратами та отриманими доходами суб'єкта господарювання при наданні вказаних послуг, з урахуванням розумного рівня прибутку; крім того, необхідно врахувати структуру та розмір тарифів, установлених відповідно до законодавства;

- опис заходів щодо уникнення та повернення компенсації у випадку надання надмірної компенсації.

2) розробити та затвердити Методику розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини четвертої статті 263 Угоди, а також вимог, що містяться в додатку до Регламенту (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23 жовтня 2007 року про громадські послуги з перевезення пасажирів залізницею та автомобільними шляхами;

3) забезпечити використання придбаних автобусів середньої місткості та автобусів великої місткості, виключно на маршрутах:

- № 57 А «Баранівка – Центр», № 59 «Веретенівка – Баси» та № 59 А «Баси – Центр», протягом терміну дії договору від 10.03.2017 № 96/26-17;

- № 58 А «Баси – Тополянська», № 64 «Добровільна – Добровільна» протягом терміну дії договору від 07.05.2018 № 242/26-18;

- № 62 «Баранівка – Аеропорт», № 63 «Баси – Ганнівка» протягом терміну дії договору від 07.05.2018 № 243/26-18,

з метою недопущення, усунення та суттєвого обмеження конкуренції на автобусних маршрутах загального користування у місті Суми;

4) забезпечити не включення амортизаційних нарахувань за придбані автобуси середньої місткості, автобуси великої місткості та цех для ремонту та обслуговування автобусів, під час розрахунку в майбутньому вартості нового тарифу на перевезення пасажирів автомобільним транспортом у місті Суми для комунального підприємства Сумської міської ради «Електроавтотранс» або коригування існуючого тарифу, у зв'язку з тим, що придбані автобуси середньої місткості, автобуси великої місткості та цех для ремонту та обслуговування автобусів, будуть передані комунальному підприємству Сумської міської ради «Електроавтотранс» на безкоштовній основі;

5) забезпечити повернення придбаних автобусів середньої місткості, автобусів великої місткості та цеху для ремонту та обслуговування автобусів Виконавчому комітету Сумської міської, після закінчення терміну дії договорів від 10.03.2017 № 96/26-17, від 07.05.2018 № 242/26-18, № 243/26-18.

б) доступ до цеху для ремонту та обслуговування автобусів повинен бути відкритий для усіх суб'єктів господарювання, які працюють на ринку з перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування у місті Суми і надаватися на прозорій і недискримінаційній основі, умови ціноутворення для його використання повинні бути оприлюднені.

3. Надавач державної допомоги зобов'язаний проінформувати Антимонопольний комітет України про виконання зобов'язань, викладених у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, протягом **одного року** з дати офіційного оприлюднення рішення у справі № 500-26.15/77-18-ДД.

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.